

Slovenski hmeljar

Glasilo hmeljarskega društva za Slovenijo

Izhaja štirinajstrednevno ♦ Naročnina Din 20—, za nečlane Din 30—; posamezna številka Din 2— ♦ Uredništvo in uprava: Celje, Vodnikova ul. 2, telefon 218

Leto IV

Celje, dne 6. oktobra 1933

Štev. 20

Gnojenje hmelja

Na žalost se ponovno opaža, da naši hmeljarji še vse premalo skrbe za pravilno gnojenje svojih hmeljišč. Večina hmeljarjev je mnenja, da zadostuje, če hmelju letno zadostno gnojé s hlevskim gnojem in da je zadeva s tem urejena.

Hmeljarji v drugih okoliših, kjer se tudi pride-luje hmelj, pa v svojem lastnem interesu sodijo o tem in ravna jo popolnoma drugače. O tem se je lahko prepričal vsak, ki je obiskal hmeljske oko-liše v inozemstvu ter si ogledal tamkajšnje hmelj-ske nasade. Prav izrazito pa je to razvidno tudi iz knjige »Vloga kalija pri prehrani hmelja«, ki je izšla v Pragi izpod peresa univ. prof. dr. ing. E. G. Doe-rella. Iz navedene, jako poučne knjige posnamemo sledeče:

»Če tu o zdravi in pravilni prehrani hmelja omenjamo samo kalij, se to ne sme smatrati, kakor da bi zadostovalo edino in samo enostransko gno-jenje s kalijem. — Za zdravo in pravilno prehrano hmelja so potrebne vse hranilne snovi.

Enostransko gnojenje je namreč ono zlo, ki povzroča manjši in glede kakovosti slabši pridelek. Hoté ali nehoté se omalova-žuje zadostno gnojenje s kalijem, fosforno kislino in dušikom, kar ima vedno zelo slabe posledice.

Hoté grešijo hmeljarji glede gnojenja navadno v nepravilnem mišljenju, da je kalija že v zemlji dovolj. Pogosto namreč še vedno prevladuje na-pačno mnenje, da v težki ilovnati zemlji ni treba gnojiti s kalijem. To pa v resnici nikakor ni res. V mnogih dobrih hmeljiščih namreč, kjer se pride-luje že dlje časa hmelj, se nahaja v zemlji največ le še 0.1—0.2% kalija. — Celó v hmeljiščih pa, kjer

je relativno več kalija, se s kalijevim gnojenjem doseže izredno dobre uspehe.

Ker ima hmeljska rastlina jako razvito koren-ninje, bi nekateri lahko domnevali, da je vedno v stanju srkati potrebno količino kalija iz zemlje. V resnici pa je ravno narobe. Kalij je namreč v zemlji navadno v težko toppljivi obliki, tako da hmelj trpi na pomanjkanju kalija, ako se mu z njim ne gnoji. Rumene pege na listih in slabo razvito koreninje so prav često le znaki pomanjkanja kalija.

Prof. Wagner je dognal, da se pri polnem gnojenju vse korenine, glavne in stranske, mnogo bolje razvijejo in razširijo kakor pa pri rastlinah, katerim se s kalijem ni gnojilo.

Potreba kalija v hmeljišču je zelo velika. Saj je vendar hmelj, ki potrebuje tako mnogo kalija, da ga imenujemo pravo kalijevo rastlino, po 8—15 let zasajen na istem mestu ter prav gotovo v tem času izčrpa popolnoma vso zalogo kalija iz zemlje. Ako v hmeljišču sadimo še medsadeže, je pomanj-kanje kalija seveda še večje.

Hmelj je izrazito kalijeva rastlina, ki izmed vseh hranilnih snovi poleg apna potrebuje vprav kalija največ.

Kalij pospešuje rast listja in razvoj koreninja, zlasti pa kakovost kobil. Ako hmelj pogreša ka-lija, je kakovost slabša, aroma prešibka, v lupulinu premalo smole in so sploh kobule preveč grobe. Zato lahko že po kakovosti pridelka ugotovimo, da je v zemlji premalo kalija.

Za uspešen vpliv kalija na razvoj hmeljske rastline je potrebno, da se hmeljišče že jeseni ali pozimi pognoji s kalijem, ki se na ta način v zemlji pravilno razdeli in zemlja vso to hrano absorbira.

Gnojeno.

Negnojeno.

Gnojilni poskus na šesletnem hmelju.

Gnojilo se je jeseni z 200 kg 40% kalijeve soli, 200 kg Tomaževe žlindre in 300 kg apnenega dušika ter še spomladi z 150 kg 40% kalijeve soli in 200 kg superfosfata. Vsaka poskusna parcela je merila po 1 ha. Na polnognojeni se je pridelalo 1350 kg suhega hmelja, na negnojeni pa komaj 925 kg. Z umetnimi gnojili se je torej dosegel na 1 ha za 425 kg večji pridelek, ki je poleg tega bil tudi prvovrstne kakovosti in gladko zelene trajne barve, dočim je z negnojene parcele bil pridelek tudi slabši, lisast in nestanoviten v barvi.

Po ugotovitvi prof. Remyja črpa hmeljska rastlina največ kalija iz zemlje v mesecu juniju in juliju. Iz te okolnosti sledi, da mora biti v tem času največ razpoložljivega kalija v zemlji. Zadnji čas za gnojenje s kalijem je torej koncem maja.

Prof. Wagner priporoča dati vsaki hmeljski rastlini po 60–70 gr 40% kalijeve soli, ali 300 do 350 kg v širini 1 ha odnosno 170–200 kg za en oral, ako je medsebojna oddaljenost rastlin 150 cm.

Hmeljarji si navadno v prvi vrsti prizadevajo doseči čim obilnejše pridelke, posvetiti pa je potrebno enako pozornost in skrb tudi kakovosti pridelka, ker je pri hmelju za dosego boljše cene vprav kakovost odločilna.

Pa tudi na množino pridelka, gnojene s kalijem, močno vpliva. S polnim gnojenjem se je pri mnogih poskusih doseglo povprečno za 215 kg

večji pridelek na 1 ha. Prof. Gross piše v svoji znani knjigi »Hmelj«, da se samo s kalijevim gnojenjem poveča pridelek za 400 kg na 1 ha. Najbolj natančne poskuse v tem oziru pa je napravil prof. Wagner v Weihenstephanu.

Wagner je pri svojih poskusih v letu 1924 s polnim gnojenjem dosegel s kalijem za 175–750 kg večje pridelke na 1 ha.

S svojimi gnojilnimi poskusi je prof. Wagner med drugim dognal sledeče:

1. Kakovost in barva hmelja se s kalijevim gnojenjem izboljša.
2. Uspehi kalija so se pokazali na vsaki zemlji, neglede na to, če je bila lahka ali težka.
3. Na 1 ha 350 kg 40% kalijeve soli je dalo povprečno za 203 kg večji pridelek na 1 ha.

4. Pri gnojenju s 40% kalijevo soljo so bile rastline mnogo bolj odporne proti suši in vsakovrstnim boleznim ter škodljivcem, kakor pa pri gnojenju brez kalija ali samo s hlevskim gnojem ali brez gnojenja.

5. Uspeh gnojenja samo z domačim hlevskim gnojem je vidno zaostajal za uspehom, doseženim s polnim gnojenjem.

6. Dobičkonosnost je bila največja pri polnem gnojenju, manjša pri gnojenju brez kalija in najmanjša pri gnojenju samo s hlevskim gnojem.

Kalij ima tudi kot zaščitno sredstvo zoper rastlinske bolezni in škodljivce zelo važno vlogo pri hmelju kakor tudi pri mnogih drugih rastlinah. Kulich je tozadevno dognal, da so bile rastline katerim se ni gnojilo s kalijem, mnogo bolj podvržene raznim boleznim, kakor pa polno gnojene.

Najboljše zaščitno sredstvo zoper takó nevarno peronosporo na hmelju je pravilna prehrana, v prvi vrsti zadostna kalijeva hrana.

Tako piše prof. dr. ing. Doerell. Obenem pa poudarja še, da je poleg zadostnega gnojenja s kalijem seveda neobhodno potrebno dati hmelju tudi dovolj dušičnate in fosforne hrane.

V Žatcu gnojé n. pr. hmeljarji na sledeči način: Poleg hlevskega gnoja dajo k vsaki rastlini še 60 do 70 gr 40% kalijeve soli, 10–30 gr apnenega duška in 30–60 gr superfosfata; ako s hlevskim gnojem ne gnojé, dajo po 60 gr dušika in 100 gr superfosfata, dočim kalija prav toliko kakor pri gnojenju s hlevskim gnojem. Ako navedeno gnojenje primerjamo z gnojenjem naših hmeljišč, nam bo lahko

razumljivo, zakaj naš hmelj še vedno ne zavzema na svetovnem tržišču fistega mesta, ki bi mu že zdavno pripadalo.

O važni vlogi kalija za kakovostno produkcijo hmelja piše hmeljarski strokovnjak Drässlér iz Uštěka sledeče:

Pri racionalni kulturi hmelja nam redno in zadostno gnojenje s kalijem donáša naslednje koristi: »Okrepitev hmeljske rastline, ugoden razvoj tudi pri neugodnih vegetacijskih pogojih, znatno odpornost zoper bolezni in škodljivce ter boljši razvoj kobil. S kalijem zadostno gnojeni hmelj izredno dolgo obdrži lepo sveže zeleno barvo, kalij pa tudi popravi zemljo, poveča pridelek in napravi kobile finejše.«

K vsemu temu pa je treba še pripomniti, da so kalijeve soli razmeroma najcenejše umetno gnojilo; 1 kg čistega kalija = 2,50 kg 40% kalijeve soli stane namreč v Celju le Din 4,30. 40% kalijeva sol je torej tudi iz gospodarskih ozirov kot umetno gnojilo zelo priporočljiva in se še najprej izplača.

Gotovo bo prav in koristno, da navedene izkušnje in ugotovitve nemških in čeških strokovnjakov v polni meri izkoristijo tudi naši hmeljarji prav tako, kakor jih njihovi tovariši v inozemstvu. V nasprotnem slučaju bo namreč naš hmelj vedno težje izdržal silno konkurenco na svetovnem trgu.

Pri letošnji normalni ceni hmelja bo gotovo prav vsak hmeljar v svojem lastnem interesu lahko zopet enkrat pognojil svoja hmeljišča v zadostni meri s 40% kalijevo soljo.

»Slovenski hmeljar«, edini hmeljarsko-strokovni list pri nas, izhaja redno vsak drugi petek. Poleg ostalega gradiva prinaša redno tudi obširna in točna hmeljarska tržna poročila iz vseh delov sveta. V času sezone tudi posebne izdaje. Naročnina za člane »Hmeljarskega društva za Slovenijo« 20 Din, za vse ostale pa 30 Din letno. Uredništvo in uprava: Celje, Vodniškova ulica 2, telefon 218.

»Izdaja konzorcij »Slovenskega hmeljarja«, predstavnik Al. Mihečič. Odgovorni urednik dipl. ing. Janko Dolinar. Tiska Mohorjeva tiskarna (Fran Milavec). Vsi v Celju.